GAZETA POLSKA

Numer pojedyńczy po gr. 10, przedaje się u *Gałęzowskiego* przy ulicy Żabiéj; u *Merzbacha* przy ulicy Miodowéj; u *Szteblera* przed ś. Krzyżem.

N^ro 244.

Prenumerata w stolicy: rocznie złp. 40; kwartalnie złp. 12; miesięcznie złp. 4. — Na prowincji z opłatą pocztową, złp. 20 kwartalnie.

W Warszawie, dnia 15 Września 1831 roku, we Czwartek.

Opis attaku i wzięcia miasta stołecznego Warszawy przez wojska Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości.

(Dalszy ciąg.)

Zaledwie dnieć zaczęło, piechota i artyllerja nasza, przeznaczona do działania, ruszyła z miejsc swoich, i za zbliżeniem się na dobry wystrzał ku bateriom, ogień z naszéj strony rozpoczęty został. — Dla prędszego rozrzucenia okopów i ażeby tém rychléj przywieść do milczenia działa nieprzyjacielskiéj artyllerji, rozkazano najmocniejszą kanonadę z 200 dział, która prawie przez dwie godzin trwała, i skoro tylko spostrzegano, że nieprzyjacielski ogień zaczyna słabieć, kolumny rozpoczęły attak.

Pułki 2go korpusu rzuciły się mężnie na dwie baterje usypane pomiędzy dwiema drogami bitemi, i jednę z nich z największą szybkością opanowały. Druga, przez samych nieprzyjaciół opuszczoną została. — Całą artyllerję na szańcu będącą zabrano, a wojsko broniące pierwszéj baterji, częścią wykłute, częścią w niewolę wzięto.

Attak 1go korpusu uskuteczniony został w tym samym czasie, lecz ogień z fortyfikacji Wolskich w taki sposób osłaniał będącą na przodzie baterją, że nie zniszczywszy wprzód dział znajdujących się w Woli, niepodobném było przedsiębrać szturm i zdobycie onejże. Z tego powodu artyllerja 1go korpusu działać musiała na te dwa punkta, i skoro tylko działa w Woli wprawiono w nieład, kolumny 1go korpusu przypuściły attak i opanowały, z rzadką odwagą, będące na przodzie baterje. Natenczas, pierwszy korpus postąpił pod samą Wolę, która będąc z szczególném staraniem opalissadowaną, czyniła przystęp równie trudnym jak niebespiecznym. Mocny wał otaczał ogród, domy i kościół, a prócz tego ostatni, sam z siebie, wystawiał rodzaj cytadelli, w któréj nieprzyjaciel mógł łatwo trzymać się, nawet po wzięciu narożnych baterjów. — Mocna artyllerja i około 3000 piechoty składało osadę powstańców, dla utrzymania się w Woli. Punkt przeto ten broniony był z niezmierną zaciętością. Musiała jednak nakoniec obrona ustąpić mężnemu natarciu. Kolumny pierwszego korpusu rzuciwszy się na przykop z faszynami i drabinami, przyjęte zostały silnym ogniem z ręcznéj broni i dział, który zrządził znaczny ubytek w przodkowych szeregach wojska.

Pomimo tego, ochotnicy idący na czele, mając broń przewieszoną, w mgnieniu oka zbliżywszy się do Wolskich fortyfikacij, weszli w rów i zniszczywszy palissady, wdarli się na wały. W mniéj niż pięciu minutach już były zajęte przez nasze wojska parapety i zwycięzcy z równém męstwem utrzymali się wewnątrz fortyfikacji, lubo znów, silniejszym jeszcze ogniem z ręcznéj broni wstrzymani byli.

Tak, gdy wojska 2go korpusu po zajęciu dwóch pierwszych baterij pozostały niewzruszone w swéj pozycji, naczelnie kommenderujący rozkazał jednéj brygadzie postąpić do Woli, od strony Warszawskiéj. Ruch ten, wykonany z największą szybkością, uwieńczony został skutkiem; skoro tylko wspomniona brygada obeszła fortyfikacją, pułki 1go korpusu attakowały cytadellę, wkroczyły do niéj i zniszczyły wszystko, co tylko opierało się ich postępowi. — Tym sposobem, po nadzwyczajnéj, uporczywéj i krwawéj walce, Wola zdobytą została, wraz z 12 działami i 2000 piechoty. — W téj saméj chwili, Litewska grenadyerska brygada attakując Rakowiec, zajęła ten punkt korzystny.

O godzinie 1éj po południu, nieprzyjaciel rozwinął mocne kolumny, z 40 działami, naprzeciw Woli, w celu odzyskania onéj. Wojska nasze, lubo jeszcze nie spoczęły po trudach attaku, odparły jednak powstańców, z trudném do naśladowania męstwem. Trzy razy kolumny nieprzyjacielskie zbliżały się, na pół wystrzału karabinowego do fortyfikacjów Woli, lecz zawsze zostały odparte bagnetem, tak, że niektórzy z naszych żołnierzy dochodzili do samych rogatek miasta. Attak ten i rozwinięcie znacznych kolumn na prawo i lewo, przed naszą pozycją,

zatrzymało dalsze poruszenia, dopóki przedsięwzięcia nieprzyjacielskie wyjaśnione nie zostały; gdy zaś takowe rozpoznano, zbliżona pora wieczorna nie dozwoliła wykonania trudnego szturmu do ufortyfikowanego miasta; kanonada jednak z naszéj strony, przez cały dzień trwała.

(Dalszy ciąg potem.)

— *Jenerał jazdy, krabia Witt, gubernator wojenny miasta stołecznego Warszawy.* — Ichmość panowie oficerowie wojska Polskiego i urzędnicy wojskowi, którzy nie korzystali z wolności jaka im zostawiona była, udania się za rzeczonêm wojskiem, i którzy w biórach kommissji rządowéj wojny zapisali się, równie jak i ci, którzy z dymissjami od wojska powrócili, mają się stawić w dniu dzisiejszym o godzinie 2éj po południu w pomienionych biórach, dla odebrania dalszych rozkazów. Ci zaś ichmość panowie oficerowie i urzędnicy wojskowi, do którychby wiadomości niniejsze obwieszczenie w dniu dzisiejszym niedoszło, winni się stawić w biórach kommissji rządowéj wojny na dniu jutrzejszym o godzinie 9 rano. — W Warszawie dnia 3 (13 września) 1831 r.

— *Urząd municypalny miasta stołecznego Warszawy.* Stosownie do odezwy JW. jenerała majora barona Korff, pełniącego obowiązki komendanta miasta stołecznego Warszawy z dnia 13 b. m. i r. Nr. 70, podając do wiadomości publicznéj, iż dyrekcja arsenału przedsięwzięła już środki, ażeby wszelka broń tamże bez trudności przyjmowaną i kwitowaną była, wzywa obywateli i mieszkańców stolicy, ażeby z odnoszeniem takowéj bez wyjątku pospieszyli, unikając odpowiedzialności prawami wojennemi zastrzeżonéj. — w Warszawie dnia 13 września 1831 r. — Referendarz stanu prezydent, *Łaszczyński.* S. *Ołowski.*

— *Urząd municypalny miasta stołecznego Warszawy.* Gdy z powodu braku konkurentów, licytacja na dostawę słomy na d. 13 września r. b. oznaczona skutku nie doszła, przeznaczając przeto powtórny w téj mierze termin na dzień 15 b. m. na godzinę 4 z południa w ratuszu, mianowicie w wydziale wojskowym, wzywa osoby chęć podjęcia się powyższéj dostawy mające, aby zaopatrzeni w vadium złt. 2000 w monecie kurs w kraju mającéj, w dniu i miejscu wyż wskazaném stawić się chcieli. Warunki do licytacji w sekretarjacie jenaralnym urzędu municypalnego przejrzane być mogą. — w Warszawie dnia 14 września 1831 r. — Referendarz stanu prezydent J. *Łaszczyński.* Sekretarz jeneralny G. *Jakołkowski.*

— *Dyrekcja główna towarzystwa kredytowego ziemskiego.* — Podaje do publicznéj wiadomości, iż w dniu 20 września r. b. zrana o godzinie 10 na placu przed Mennicą, po za kratami, w obecności delegowanych od komitetów towarzystwa kredytowego ziemskiego i właścicieli listów zastawnych, dopełnioném będzie spalenie listów zastawnych wylosowanych wraz z pozostałemi do nich należącemi kuponami, oraz wszystkich wykupionych i z obiegu wyjętych kuponów, a to w ściśłém zastósowaniu się do przepisu art. 136 prawa sejmowego. — w Warszawie dnia 12 września 1831 r. — Prezes, *Cieszkowski.* Pisarz, *Drewnowski.*

Sprawozdanie z czynności dyrekcji głównéj towarzystwa kredytowego ziemskiego od dnia 20 *stycznia* 1831 *r. do dnia* 20 *lipca* 1831 *r.*

Dziewięć już poprzedziło dzisiejsze sprawozdanie dyrekcji głównéj towarzystwa kredytowego ziemskiego, lecz to od pierwszego nawet jest ważniejszém, ma bowiem przedstawić ciągły i jednostajny bieg czynności władz towarzystwa kredytowego z czasu od 20 stycznia do 20 lipca r. b. bez względu na przeszkody jakich władze te z powodu zajęcia niektórych województw przez wojska Cesarsko Rossyjskie, a tém samem i przeciętéj kommunikacji z kilku dyrekcjami szczegółowemi, doznawać nie przestawały. — Wielkie być mogły do pokonania trudności przy zawiązaniu się téj instytucji, lecz te jakie w ostatniem półroczu w skutku istotnéj niemożności uiszczania się ze strony stowarzyszonych z opłat od nich przypadających, niemniéj dla zatamowania działań niektórych dyrekcij szczegółowych wynikły, nie są nawet do porównania, są bowiem téj natury, iż kiedy pierwszych pokonanie gorliwości tylko i szczerego poświęcenia się wymagało, wszelkie usiłowania ze strony władz towarzystwa co do usunięcia teraz doświadczonych, jako zawisłe od wypadków oręża, w miarę postępu takowego skutek odniosły. Oddając przeto pod surowy sąd szanownych komitetów czynności władz wykonawczych towarzystwa, dyrekcja główna pewną jest, iż oceniając prace tak dyrekcji głównéj jako i dyrekcij szczegółowych, wezmiecie również na uwagę i to nieograniczone poswięcenie się, jakiego w obecnych wypadkach ojczyzna nasza od wszystkich bez różnicy obywateli królestwa Polskiego, wymagała.

Zaburzenia z d. 29 listopada r. z. nie mogły nie zrządzić w pierwszych zwłaszcza momentach, chwilowéj stagnacji w działaniach wszystkich w kraju instytucij, dzielne tylko i energiczne zajęcie się właściwemi czynnościami osób, w tém powołaniu zostających, ochronić mogło od zupełnego rozprzężenia w zadowolniającym pod tym względem stanie. Przedstawiając dyrekcja główna czynności towarzystwa, nadmienia, iż z początkiem prawie zaszłych wydarzeń, bo w miesiącu lutym r. b. ujrzała się opuszczoną przez swego naczelnika JW. senatora wojewodę Miączyńskiego, którego zastępował ciągle JW. radca Cieszkowski. Nadto ośmiu rad-

ców, jużto dla słabości zdrowia, jużto z innych przyczyn, lub dla przeciętéj z województwami komunikacji do obowiązków radcy dyrekcji głównéj przybydź nie mogli; przekazali pozostałym siedmiu radcom, ten ogrom pracy, jakiego wymaga przyjście w pomoc potrzebującym pożyczki właścicielom dóbr, oraz zaspokojenie dotychczasowych wierzycieli towarzystwa, niemniéj załatwienie czynności i żądania właścicieli listów zastawnych i z samego dotąd istnienia towarzystwa wypływających. Podobnież i po dyrekcjach szczegółowych, ilość członków zmniejszoną została. Przewidziało wprawdzie prawo sejmowe, iż zdarzyć się mogą wypadki gdzie nastąpić może ubytek członków do urzędowania powołanych, i dlatego dozwalając urządzenie zastępstwa, zapewniło nieprzerwanie bieg czynności, lecz z postanowienia tego, w tym czasie korzystać nie można było, gdyż wszyscy prawie stowarzyszeni właściciele dóbr, zarówno jak inni obywatele, do wojska pośpieszyli.

Żadnych uwag i postrzeżeń nie uczynił komitet towarzystwa kredytowego nad poprzedzającém sprawozdaniem, do ogólnych przeto działań przystępując dyrekcja główna ma zaszczyt przedstawić, iż w upłynionem półroczu kontynuowane było przygotowanie kuponów do nadchodzącéj piérwszéj siedmioletniéj zmiany tychże. Fabryka rzeczonych kuponów była już przed 20 stycznia r. b. ukończoną, w tym zaś czasie uskuteczniono tylko podpisy radców dyrekcji głównéj, w skutku czego jest już przygotowanych kuponów do 58,250 sztuk listów zastawnych litera E, do 23,500 litera D, do 24,000 litera C; podpisano więc w ogóle kuponów sztuk 1,480,500, wynoszących summę złotych polskich 13,272,000.

Nie mogąc dyrekcja główna dla przeciętych kommunikacij z kilkoma województwami, dopełnić przepisanych artyk. 141 prawa sejmowego rewizij wszystkich dyrekcij szczegółowych, odbyła tylko przez swych delegowanych rewizję dyrekcji szczegółowéj województwa Krakowskiego, Sandomierskiego, Kaliskiego i Mazowieckiego; z protokułów i raportów przez nich w téj mierze złożonych, przekonała się, iż czynności tych władz z jednostajną akuratnością są wykonywane. Nadmienia przytem dyrekcja główna, iż wszelkie fundusze towarzystwa, niemniéj prywatne depozyta, jakie się znajdowały w kassach dyrekcjów szczegółowych w zajętych przez wojska Rossyjskie województwach, zabezpieczone zostały przez ściągnięcie tychże do dyrekcji głównéj. W przepisanym przez instrukcję porządku, przedstawiając dyrekcja główna szczegółowe swe czynności, zaczyna od

I. Udzielenia Pożyczek.

Nieszczęśliwe zaburzenia w kraju naszym, są główną przyczyną, dla któréj w upłynionem półroczu mniéj jak zwykle w dawniejszych, właścicieli żądało pożyczki od towarzystwa, sama nawet niemożność uskutecznienia wskazanych dodatkową instrukcją ogłoszeń, nie dozwalała udzielać pożyczki, tym, dla których obwieszczenia przed wkroczeniem wojska Cesarsko-Rossyjskiego w granice królestwa, to jest przed d. 6 lutego r. b. wydane nie były. Z pomiędzy 173 dóbr, na które żądaną była pożyczka w summie złp. 9,128,640, przyznano w upłynionym półroczu złp. 1,845,300, to jest: na 30 prywatnych, złotych 871,900, na 3 narodowych złp. 973,400; w ogóle złp. 1,845,300.

Przybyło na to w obiegu z powodu zamiany, zł. pol. 1,817,200; w ogóle zatém w upłynionem półroczu, wierzytelność towarzystwa powiększoną została o złotych polskich 3,662,500.

A że podług dołączonego tu wykazu Nro III, z dniem 20 stycznia r. b. było w obiegu listów zastawnych na summę złp. 158,288,600; ogół zatem długu towarzystwa, byłby złp. 161,951,100.

Lecz że w tymże czasie ubyło: *a)* Przez zamianę złp. 1,817,200, *b)* Przez wystąpienie złp. 112,100, *c)* Przez losowanie złp. 2,489,100, razem złp. 4,418,400; z dniem przeto 20 lipca r. b. pozostało w obiegu złp. 157,532,700 i prócz tego rewers na resztę listu zastawnego litera A, Nro 97, na ostatku w dniu 1 kwietnia r. b. wylosowanego, na złp. 14,525 gr. 24, które z funduszów raty grudniowéj 1831 r., stosownie do art. 191 prawa sejmowego, przed innemi zaspokojone zostaną wraz z procentem półrocznym.

Summa powyższą złp. 157,532,700, dzieli się na następujące gatunki listów zastawnych:

Białe	A	sztuk 1,494	na złp.	29,880,000
	B	— 10,511	—	52,555,000
	C	— 44,944	—	44,944,000
	D	— 18,983	—	9,491,500
	E	— 54,601	—	10,920,200
Summa sztuk		130,533	na złp.	147,790,700
Żółte	A	sztuk 80	na złp.	1,600,000
	B	— 599	—	299,500
	C	— 4,154	—	4,154,000
	D	— 1,430	—	715,000
	E	— 1,390	—	278,000
Sztuk		7,653	na złp.	9,742,000

W ogóle jak wyżéj złp. 157,532,700

II. Losowanie.

Tabela IV okazuje jaki fundusz amortyzacyjny do losowania w dniu 1 i 2 kwietnia r. b. odbytego, z ogólnych poborów towarzystwa przypadający wyrachowanym został. Czysta wierzytelność hypoteczna w dniu 20 stycznia r. b. jako w dniu zamknięcia rachunków zeszłego półrocza, wynosiła złp. 171,417,182 gr. 10. Z tego strącić należy summy, z któremi właściciele dóbr wystąpili jako to: z dóbr Kiże w województwie Augustowskiém złtp. 20,800; z dóbr Wolka Nossowska w wdztwie Podlaskiem złtp. 30,000; z dóbr Sątrzaska w wdztwie Płockiem złtp. 13,400, z dóbr Rudniki w wdztwie Krakowskiem złtp. 24,400; z dóbr Łyków w wdztwie Kaliskiem złtp. 32,500; razem złtp. 121,100.

Zostaje więc złtp. 171,296,082 gr. 10.

Przyłączając do tego pożyczki w upłynionym półroczu aż do 1 kwietnia r. b., jako terminu losowania ostatniego przyznane, wynoszą złtp. 39,436,000; ogół uczyni złtp. 175,239,682 gr. 10.

Od téj summy właściciele dóbr zapłacić byli powinni na ratę czerwcową r. b. *a*) po 3 od sta złtp. 5,257,190 gr. 15; *b*) pożyczka udzielona po dniu 1 października r. z., jako po terminie poprzedzającego losowania aż do 1 kwietnia r. b. w summie złtp. 3,943,600, przynosi na umorzenie za upłynione 9 półroczów, stosownie do art. 200 i 18 prawa sejmowego, złtp. 392,377 gr. 6; *c*) summy końcowe przez dobra powyżéj wyszczególnione przy wystąpieniu, złożone, jako nie dające się w małych kwotach spłacić listami zastawnemi, łącznie z procentem złtp. 364 gr. 20; ogół poboru na kapitał i prowizją raty 10, wynosi złtp. 5,649,932 gr. 11.

Summa ta ogólnego poboru dzieli się na zapłacenie procentów i na zapłacenie kapitału, a mianowicie: — w d. 20 stycznia r. b. było w obiegu listów zastawnych jak wyżéj, złp. 158,288,600; puszczono w obieg nowych listów zastawnych przez udzielenie pożyczek od 20 stycznia do 1 kwietnia r. b. złp. 349,500; razem złp. 158,638,100. Z czego strącając złożone na wystawienie przez dobra wyżéj wymienione złp. 112,100; zostało więc w obiegu z d. 1 kwietnia r. b. złp. 158,526,000.

Od téj summy zatem prowizja 2 od sta jako półroczna, wynosi złp. 3,170,520; a tak porównywając raty 10 z wydatkiem na prowizję, do któréj dodać jeszcze należy prowizją od złp. 1573 reszty z wylosowanego na ostatku w dniu 1 października r. z. listu zastawnego lit. B. Ner. 62,876, złp. 31 gr. 14; ogólną więc prowizją 3,170,551 gr. 14; czyli: pobór raty złp. 5,649,932 gr. 11; z summą prowizji złp. 3,170,551 gr. 14; pozostawałoby na umorzenie złp. 2,479,380 gr. 27.

Że jednak dobra Łyków w województwie Kaliskiém; wystąpiły z taką samą summą pożyczki jaką uzyskały, poprzednio zaś opłaciły na amortyzacyę złp. 3170 gr. 7 oprócz prowizji i grosza administracyjnego; łącząc przeto rzeczone złp. 3170 gr. 7 z prowizją złp. 63 gr. 14; takowe złp. 3233 gr. 21, jako do zwrotu dobrom Łyków przypadające, z poboru strącić należy.

Pozostało na umorzenie złp. 2,476,147 gr. 6, to jest na zapłacenie rewersu na resztę z listu ostatniego losowania złp. 1573; do losowania w dniu 1 kwietnia zł. 2,474,574 gr. 6. Summa na jaką istotnie losowanie kwietniowe odbyło się.

Do losowania podanych było listów zastawnych

Litery	A	sztuk	1101	na złp.	22,020,000.
	B	—	7123	—	35,615,000.
	C	—	26726	—	26,726,000.
	D	—	12137	—	6,068,500.
	E	—	33806	—	6,761,200.
W ogóle		sztuk	80,893	na złp.	97,190,700.

Z tych wylosowano:

Litery	A	sztuk	37	na złp.	740,000.
	B	—	155	—	775,000.
	C	—	663	—	663,000.
	D	—	303	—	151,500.
	E	—	798	—	159,600.
W ogóle		sztuk	1956	na złp.	2,489,100.

Że zaś fundusz amortyzacyjny do losowania przeznaczony wynosił jak wykazano złp. 2,474,574 gr. 6, przeto na brakujące złp. 14,525 gr. 24, wydanym będzie przez dyrekcję główną za zgłoszeniem się posiadaczowi listu zastawnego lit. A Nr. 97, na końcu w kwietniowém losowaniu wyciągnionego, rewers summę powyższą wraz z procentem półrocznym obejmujący, który stósownie do art. 119 prawa sejmowego z funduszu raty grudniowéj (jak to już wspomniano), wypłaconym zostanie.

— Przybył do Warszawy Ces. Ros. tajny radca Engel, z kilku urzędnikami.

— Dostrzeżenia meteorologiczne wykazują, że tegoroczna jesień będzie bardzo pogodna, a tęższe mrozy ledwie w grudniu się okażą. Dziś czas mocno dżdżysty.

— Zapisy uczniów do szkół wydziałowych w stolicy, ogłoszone zostały jak następuje: Na Nowym-świecie pod Nr. 1290, dziś i w dnie następne od 9 do 1 zrana. — Na Muranowie, dnia 16, 17 i 19 między 8 i 12 rano. — Przy ulicy Królewskiéj, dnia 15, 16 i 17 od 9 rano do 1 z południa. — Na Nowym-mieście, od 16 do 20 b. m. przed południem od godz. 8.

— Zapis uczniów do liceum Warszawskiego w pałacu Kazimierowskim, zaczyna się dnia 15 b. m. i trwać będzie przez dni 3 od 9 rano do 1 z południa. Prelekcje zaczynają się d. 20 we Wtorek.

W DRUKARNI GAŁĘZOWSKIEGO I KOMP. PRZY ULICY ŻABIÉJ Nr. 472.